

Kommunikointi kuuluu kaikille

Evantia Oy
Pasilanraito 5, 3. krs.
00240 Helsinki
FINLAND

LAUSUNTO

1/3

9.4.2017

puh. +358 20 360 360
info@evantia.fi

STM
Meritullinkatu 8
00023 VALTIONEUVOSTO
FINLAND

VIITE: STM010:00/2015

LAUSUNTO

Valtakunnalliset lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet

Lausuntonamme viitteessä ja otsikossa mainittuun aiheeseen toteamme seuraavaa:

Evantia-konserni on kommunikointipalvelua tuottava suomalainen konserni. Palveluksessamme on tätä kirjoitettaessa noin 260 henkilöä. Liikevaihtomme on 15 M€. Tuotamme viittomakielen tulkkausta, tulkkausta puhevammaisille ja kuulonäkövammaisille sekä kuuroutuneille. Lisäksi tuotamme puhe- ja toimintaterapiaa. Palvelu- ja tuotevalikoimaamme kuuluu myös kommunikoinnin apuvälineitä, palveluna annettavaa apuvälinearviointia sekä monimuotoista kuntoutusta. Näiden lisäksi tuotamme kuntien sopeutumisvalmennuksena myönnettävää kommunikaatio-opetusta ja -ohjausta sekä kommunikoinnin apuvälineiden käytän ohjausta.

Keskitymme lausunnossa kommunikoinnin apuvälineisiin. Havaintojemme mukaan näitä ei yleisesti ottaen, toisin kuin muita apuvälineitä, hankinta kilpailuttamalla, vaan kulloisenkin hoitavan yksikön asiantuntijoiden suorittamana suorahankintana. Näkemyksemme mukaan oikein toteutettu kilpailutus toisi asiantuntijoiden käyttöön nykyistä kattavamman valikoiman kommunikoinnin apuvälineitä. Tämä eroaisi merkittävästi nykytilanteesta, jossa tottumus ja aiemmin käytössä olleet ratkaisut saattavat ajaa uudempien ja kenties asiakkaalle paremmin sopivien välineiden ja ratkaisujen ohi.

22 21 LAHIKOMMUNIKOINNIN VÄLINEET (s. 80 -->)

Puhuttaessa kommunikoinnin apuvälineistä haluaisimme korostaa, että luonnoksessa mainitut "*samassa tilassa olevien kahden henkilön välistä kommunikointia helpottavat välineet*" ovat tänä päivänä varsin monimuotoisia ja älykkäitä laitteita. Täten jako lähi- ja etäkommunikoinnin välineisiin on nykyisessä ajassa melko tarpeeton.

Sama väline voi toimia kahdenkeskisen tilanteen lisäksi vaikkapa luentoa pitävän henkilön esitystyökaluna auditoriossa tai etäkommunikoinnin mahdollistajana vaikkapa Skype-puhelussa.

Evantia Oy
Pasilanraito 5, 3. krs.
00240 Helsinki
FINLAND

Asiakaspalvelu : 020 360 360

info@evantia.fi
tulkkaus@evantia.fi
opetus@evantia.fi
evantia360@evantia.fi
i
talous@evantia.fi
www.evantia.fi

Laskutusosoite:
Evantia Oy
Ostolaskut 8059K
PL 10
57090 Visma scan

Verkkolaskutus:
FI06 5780 3820 0563
48
BIC: OKOYFIHH
Y-tunnus: 2275228-9
Kotipaikka: Helsinki
ALV rek.

" Puhevammaisten asiakkaiden lisäksi myös lähi-ihmisten täytyy sitoutua kommunikoinnin apuvälineen käyttöön ja ylläpitoon. Sitoutuminen tarkoittaa sitä, että asiakkaan lähipiiristä tulee löytyä tukihenkilö, joka opettelee kommunikoinnin apuvälineen käytön ja huolehtii sen toimivuudesta, päivityksistä sekä tarvittavista yhteydenotoista apuvälineen luovuttaneeseen yksikköön."

Näkemyksemme mukaan tukihenkilön löytyminen ei saa olla edellytys kommunikoinnin apuvälineen luovuttamiselle. On lisäksi huomioitava, että tukihenkilö saattaa äkillisesti, syystä tai toisesta, vaihtua.

Näemme tärkeänä, että apuvälineen tarvitsijalle annetaan tietoa puhevammaisten tulkkauspalvelusta. Oikeus lakisääteiseen tulkkauspalveluun on puhevammaisella henkilöllä, joka pystyy ilmaisemaan omaa tahtoaan tulkkauksen avulla ja jolla on käytössään toimiva kommunikointikeino (apuväline).

Tulkki tukee asiakkaan kommunikointia kannustamalla asiakasta kommunikoinnin apuvälineen käyttöön vuorovaikutustilanteissa Tulkin tehtäviin kuuluu myös tarkistaa, että tarvittavat apuvälineet ovat esillä ja toimivat virheettömästi.

Kommunikoinnin apuvälineen päivittäminen arjen vaihtuvissa tilanteissa on ensiarvoisen tärkeää. Puhevammaisten tulkin tehtävänä onkin lisätä apuvälineeseen tulkkaustilanteiden yhteydessä tarvittavia kuvasymboleita, valokuvia sekä viestejä.

Tulkki käyttää tarvittaessa asiakkaan kommunikoinnin apuvälinettä myös keskustelukumppaneiden viestien selventämiseen asiakkaalle ja siten varmistaa, että asiakas ymmärtää hänelle suunnatut viestit.

Kohta 22 21 12

Tietokoneelle asennettavat kommunikointisovellukset, joilla voi tuottaa viestejä joko kuvin tai kirjoittamalla. Asiakkaalle rakennetaan arviointiprosessin aikana yksilöllinen sisältö lähikommunikoinnin ohjelmaan. Se luovutetaan ohjatusti kokeilujaksolle. Kokeilujakson onnistuessa lähitukiverkostolle ohjataan ohjelman muokkaus ja päivitys. Tarvittaessa tehdään suositus kommunikaation ohjauksesta puheterapeutin tai puhevammaisten tulkin toteuttamana. Osassa ohjelmista voidaan edellyttää läheisten käyvän ohjelman käyttöönottokoulutuksen apuvälineestä vastaavan tahon kustantamana.

Havaintojemme mukaan monilla asiantuntijoilla ei ole tietoa siitä, että kommunikaatio- opetuksen ja ohjauksen myöntää kotikunnan sosiaalitoimi Vammaispalvelulain perusteella sopeutumisvalmennuksena.

22 21 09 03 Kirjoittamiseen perustuvat kommunikointilaitteet sekä 22 21 12 Lähikommunikoinnin ohjelmat

Ehdottaisimme, että kohdan 22 21 09 03 lisäksi kohdassa 22 21 12 otettaisiin huomioon mahdollisuus etäkommunikointiin myös niillä apuvälineillä, jotka perustuvat pääasiassa kuvakommunikointiin. Kuvakommunikoinnin avulla pystyy joillakin nykyisin käytössä olevilla sovelluksilla (app) jo käyttämään sujuvasti mm. pikaviestipalveluja (esim. iMessage), Facebookia, sähköpostia ja Twitteriä.

22 21 12 Lähikommunikoinnin ohjelmat (s. 81)

Tietokoneelle asennettavat kommunikointisovellukset, joilla voi tuottaa viestejä joko kuvin tai kirjoittamalla. Asiakkaalle rakennetaan arviointiprosessin aikana yksilöllinen sisältö lähikommunikoinnin ohjelmaan.

Yleisesti kommunikointisovellus voidaan nähdä melko perusmuotoisena käyttöliittymänä, jonka yksilöinti arviointiprosessin aikana ei yleisesti käytetyn tuntimäärän puitteissa ole realistista. Käytännössä prosessi vaatii kymmeniä, jopa satoja tunteja. Kuvasanaston laatiminen ja rakenteen luominen vaatii erityisosaamista.

Prosessia voidaan moninkertaisesti tehostaa hyödyntämällä valmiiksi luotuja sisältöjä (taulusto), jonka yksilöinti on selkeä ja nopea prosessi verrattuna tilanteeseen, jossa rakenteista alkaen luodaan joka kerralla täysin uusi sisältö asiakaskohtaisesti. Taulusto pitää sisällään valmiin, parhaassa tapauksessa ikäryhmän mukaan toteutetun, kuvasanaston, lauserakenteet sekä runsaasti mahdollisuuksia yksilöintiin. Yksilöintiin pitää kuulua tehokas ja nopea mahdollisuus tehdä sisältöön muutoksia *ad hoc* hyödyntäen muun muassa laitteen omaa kameraa ja mikrofonia sekä ohjelman monipuolisia muokkausominaisuuksia.

Kiitämme mahdollisuudesta lausua esitykseenne,

Kunnioitavasti,

Helsingissä, 9.4.2017

Timo Heiskala
CEO, eMBA
Evantia Oy
timo.heiskala@evantia.fi
p. 040 712 5061